ארויסגעגומען פון
ספר אוצר השבת
ע"י הרה"ג
ר' דוד דוב מייזליש שליט"א

אוצר השבת

שבת ראש השנה

שבת - רֹאשׁ הַשָּׁנָה

פארוואס דארף מען וויינען בֵּיים דאווענען

דורכ'ן אויסוויינען זיך ביים דאווענען קען מען פועל'ן איבערגעשריבן צו ווערן צווישן די צַדִּיקִים, אֲפִילוּ אוֹיב מען איז שׁוֹין חָלִילָה געווען פארשריבן צווישן די רְשָׁעִים. **אֶלֶף הַמָּגֵן**

די הייליגע סְפָרִים ברענגן אין נָאמֶען פון האריה"ק זי"ע אז ער האט שטארק געוויינט יעדן רֹאשׁ הַשָּׁנָה און יוֹם הַכִּפּוּרִים, און ווען מען עס קומט גארנישט אָן צוּ וויינען אין די טעג, איז א סִימָן אז זיין נְשָׁמָה איז נישט אין ארדענונג. **מַטֵּה אֶפְרַיִם**

ווען מען שֶׁפִּירְט אינמיטן דאווענען אז מען ווערט יעצט שטארק נִתְעוֹרֵר צו וויינען איז דאס א סִימָן אַז יעצט מִשְׁפָּט מען אים אין הִימֶל. **מַטֵּה אֶפְרַיִם**

דאס וואס מיר מעגן נִתְעוֹרֵר ווערן צוּ וויינען אים רֹאשׁ הַשָּׁנָה און יוֹם הַכִּפּוּרִים, כָּאטְשׁ מען איז דערמיט מְבַטֵּל דעם עוֹנֶג שַׁבָּת אדער דעם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב. קען זיין אז דער טַעַם איז וַוייל פונקט ווי די תּוֹרָה האט מַתִּיר געווען צו מאכן דעם אכטן טאג א בְּרִית מִילָה אִים שַׁבָּת אדער אִים יוֹם טוֹב, איז דאך זיכער אַז מען מעג רֹאשׁ הַשָּׁנָה מַל זיין אונזערע פארשטאפטע הערצער ווי דער פָּסוּק זאגט, וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם [דְּבָרִים י' ט"ז], און כָּאטְשׁ מען טאר נישט מאכן קֵיין בְּרִית מִילָה ווען עס איז נישט דער אכטער טאג אִים שַׁבָּת אדער אִים יוֹם טוֹב, דאס איז נאָר וַוייל מען קען מאַכן דעם בְּרִית מִילָה שפעטער אויך, אֲפִילוּ נָאךְ שַׁבָּת אדער נָאךְ יוֹם טוֹב, וויבאלד עס איז דאך שוין סיי ווי פאראיבער זיין צַייְט. אבער רֹאשׁ הַשָּׁנָה און יוֹם הַכִּפּוּרִים אוֹיב מען זאל יעצט נישט וויינען אז ער וויל באמת תְּשׁוּבָה טאן פאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, ווען דען זאל ער דעמאלס וויינען. דערפאר איז די ריכטיגע צַייְט אִים רֹאשׁ הַשָּׁנָה און אִים יוֹם הַכִּפּוּרִים צו וויינען פאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַוייל די צַייְט איז א עֵת רָצוֹן פאר די וואס טוֹעֵן תְּשׁוּבָה. **אוֹר לַיְשָׁרִים מִשֵּׁם רַב יוֹאֵל מוֹכִיחַ**

עס ווערט געברענגט אִין סֵפֶר עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל אִין נָאמֶען פון הרה"ק רַבִּי רַבִּי בער ממעזריטש זי"ע, אז רֹאשׁ הַשָּׁנָה טאר מען נישט צולאזן צו זיך קֵיין טרויעריגע געדאנקן, און די עִיקַר כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה איז אין די מַחֲשָׁבָה פונעם מענטש, אז ער איז פול מִיט האפענונגען אז עס ווערט אים אפגעשריבן א גוט געבענטשט יאָר, מען דארף זיך מִתְחַזֵּק זַיין מִיט בִּטָּחוֹן אין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אז מען וועט זוֹכֶה זַיין צוּ א פרייליך לעבטיג יאר, און פארטרייבן אַלֶע אוממוטיגע מַחֲשָׁבוֹת.

בַּעַל תְּפִלָּה

פארוואס רופט מען דעם מענטש וואס דאווענט בֵּיים עָמּוּד מיט'ן נָאמֶען בַּעַל תְּפִלָּה. דאס עִנְיַן קען אֶפְשָׁר זַיין וַוייל דאס עִנְיַן איז גְלַייךְ צוּ דעם וואס פירט זַיין אייגענעם הוֹיז וואס מען רופט אים מיט'ן נָאמֶען בַּעַל הַבַּיִת, וַוייל ער איז דער וואס קוקט זיך אים אויף דעם גאנצען הויז אז עס זאל גארנישט פעלן אין דעם הויז דערפאר איז ער דער בַּעַל הַבַּיִת וַוייל דער גאנצער אַחֲרָיוּת פונ'ם הוֹיז ליגט נאָר אויף אים. אזוי אויך דאס זעלבע איז דער בַּעַל תְּפִלָּה וויבאלד אויף איהם ליגט דער גאנצער פלוכט צו זעען אז זיינע תְּפִלּוֹת זאלן זַיין בִּשְׁלֵמוּת, ער זאל דאווענען מִיט ריינע כַּוָּונוֹת און נאָר לְשְׁמָהּ וואס איז פאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ'ס כָּבוֹד, און דעמאלס וועלן זיינע תְּפִלּוֹת דערהערט ווערן אִין הִימֶל דערפאר רופט מען אִים בַּעַל תְּפִלָּה.

אֲרוֹן הָעֵדוּת לר"ה ד"ה טעם

אֲדוֹן עוֹלָם

דער וואס איז מכוון דִי ריכטיגע כַּוָּונָה ווען ער זאגט דִי תְּפִלָּה פון אֲדוֹן עוֹלָם, האַפּט איך אים, אז זיינע תְּפִלּוֹת וועלן געהערט ווערן אִין הִימֶל, און דער שָׂטָן וועט נישט מְקַטְרֶג זיין אויף זיינע תְּפִלּוֹת. **מַטֶּה מֹשֶׁה בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה הֶחָסִיד**

דער מִנְהָג איז אַז דער שְׁלִיחַ צִיבּוּר זינגט אֲדוֹן עוֹלָם, מִיט א ספעציעלן צוגעפאסטן הִתְעוֹרְרוּת'דיגן נִיגּוּן, וֵוייל אין ראֹשׁ הַשָּׁנָה איז דער מענטש באשאפן געווארן, און דערמיט האט זיך געפארטיגט בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וואס דורכדעם איז באוואוסט געווארן אז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ איז דער אֲדוֹן עוֹלָם, דער הער פון אַלֶע וועלטן, דערפאר זינגט מען אֲדוֹן עוֹלָם. **אֹהֶל שְׁלֹמֹה בסהד"ה לְר"ה**

עֲקֵידָה

עס זענען דא אזעלכע וואס אין ראֹשׁ הַשָּׁנָה בֵּיי שַׁחֲרִית זאגן זיי יָא דִי פָּרָשַׁת הָעֲקֵידָה און אויך דִי תְּפִלָּה פון נָאךְ דִי עֲקֵידָה רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אנדערש פון אַנְדֶערֶע שַׁבָּתִים און יָמִים טוֹבִים, וואס מען זאגט נישט דִי פָּרָשַׁת עֲקֵידָה, וֵוייל מען וִויל דערמיט מְעוֹרֵר זיין דִי מַעֲשֶׂה פון דִי עֲקֵידָה וואס אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם האט געברענגט זיין איינציגן באליבטן זוהן יִצְחָק פאר א קָרְבָּן אין ראֹשׁ הַשָּׁנָה, דורכדעם וואס מען זאגט און מען דערמאַנט דִי עֲקֵידָה איז מען מְעוֹרֵר אין הִימֶל גרויס רַחֲמִים און חֲסָדִים פאַר'ן כְּלַל יִשְׂרָאֵל.

אַ רֶמֶז קען מען זאגן דערויף אינעם פָּסוּק [בְּרֵאשִׁית כ"ב י"ד] פון פָּרָשַׁת עֲקֵידָה בְּהַר ה' יֵרָאֶה אַז דורך דערמאנען אין ראֹשׁ הַשָּׁנָה די עֲקֵידָה קען מען מְעוֹרֵר רַחֲמִים זיין בְּהַר - איז דִי רָאשֵׁי תֵּיבוֹת פון בְּר'אשׁ הַ'שָּׁנָה - אז מען וועט דערמאנען דִי עֲקֵידָה ראֹשׁ הַשָּׁנָה, ה' יֵרָאֶה קען מען אויס'פועל'ן אַז עס זאל געזען ווערן דער נָאמֶען ה' וועלכעס מיינט רַחֲמִים. **מָאוֹר וָשֶׁמֶשׁ רְמָזֵי ר"ה דף רמ"א:**

הַמֶּלֶךְ

שטייט אין סֵפֶר הַחַיִּים, אַ טַעַם פאַרוואס מען שרייט הוֹיךְ הַמֶּלֶךְ, דאס איז כְּדֵי דִי מְקַטְרְגִים זאלן אנטליפן, אַ מָשָׁל צוּ אַ מענטש וואס אַ רויבער האָט אִים פארכאפּט, און האט אִים איינגעשפּארט אין זיין הייל, און אים געצוואונגען צו ווערן זיין קנעכט, דער מענטש איז געווען אַ סוֹחֵר און האט געהאט אַ מִשְׁפָּחָה אינדערהיים, איז געווען זייער פארביטערט פון זיין מַצָּב, צו זיין פאַרשקלאַפט פאר א נידעריגן רויבער און ווייט פון די מִשְׁפָּחָה, אבער ער האט נישט קיין בְּרֵירָה, לְיָמִים האט דער רויבער זיך מְיַישֵׁב געווען אז ער דארף זיך אריבערציען צוּ אַן אנדערן וואַלד, האָט ער געגומען זיין קנעכט און זיינע געפעק און האט זיך ארויסגעלאזט אויפן וועג. כְּדֵי אנצוקומען אִין יענעם וואַלד, האָט מען געדארפט אריבערגיין די הויפט שְׁטָאט פון דער מְדִינָה ווי דער קעניג וואוינט, ווען דער רויבער מיטן קנעכט זענען אריבער אין א גאס אין די שטאט וואו פיל מענטשן זענען געווען פארזאמלט, האט זיך דער קנעכט פלוצלינג צושריגן, קעניג, קעניג, העלף!.

דער רויבער האט זיך דערשראקן, און האט באלד געמאכט פְּלֵיטָה, ער האט אפגעלאזט דעם קנעכט, און האט זיך אריינגעמישט צווישן די פילע מענטשן און אזוי אָרוּם איז ער אנטלאפן כָּל עוֹד נִשְׁמָתוֹ בּוֹ, ער האט געציטערט אז אָט וועט דער געוועזענער קנעכט ווייזן אויף אים, איז ער אנטלאפן ווי די פיס האבן אים געטראגן און דער קנעכט איז פריי געווארן, און זיך געקענט אומקערן צו זיין מִשְׁפָּחָה.

דאס זעלבע איז ביי אידן, אַ גאנץ יאָר זענען מִיר איבערגעגעבן אין די האנט פון דעם יֵצֶר הָרָע, ער פארכאפּט אונז מִיט זיינע שפיצלעך, און מיר קענען זיך נישט באפרייען פון אים, עס קומט אבער ראֹשׁ הַשָּׁנָה און יוֹם כִּפּוּר, די צייט וואס א סאך אידן קומען זיך צוזאמען אין די שוהלען, נוצן מיר אויס די געלעגנהייט, און מיר שרייען הויך הַמֶּלֶךְ, דער קעניג פון די וועלט זאל אונז העלפן, דער שָׂטָן דער רויבער דערשרעקט זיך פונעם געשריי און אנטלויפט צוזאמען מיט אלע זיינע העלפער, און אזוי ארום ווערן מיר פריי פון אים און מיר קענען דאווענען און זיך אויסבעטן א גוט געבענטשט יאר.

יוֹשֵׁב

נָאךְ הַמֶּלֶךְ, זאגט מען יוֹשֵׁב נישט הַיּוֹשֵׁב מִיט דעם אוֹת הֵ"א, ווי מען זאגט אַ גאנץ יאר. וֵוייל הַיּוֹשֵׁב מִיט דעם אוֹת הֵ"א איז דער טַייטְשְׁ וואס איז געוואוינט שְׁטֶענְדִיג צו זיצן, כָּאטְשׁ אֶפְשָׁר יעצט זיצט ער נישט, דערפאר זאגט מען יעצט יוֹשֵׁב,

רֹאשׁ הַשָּׁנָה

וואס מיינט ער זיצט יעצט. **לְבוּשׁ סי' תקפ"ד ס"א**

עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא

מיינט אויף דעם כִּסֵּא פון דִּין וואס איז פיל העכער פון דעם כִּסֵּא פון רַחֲמִים, ווי דער פָּסוּק זאגט, וַיִּגְבַּהּ ה' צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. **נוֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף**

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים

דערפאר זאגן מיר נאך יִשְׁתַּבַּח, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה', ווייל דאס איז מְסוּגָּל מְבַטֵּל צו זיין און אוועקצונעמען די גְּבוּרוֹת, מְקַטְרְגִים און דִּינִים, וועלכע ווילן מְקַטְרֵג זיין כְּלַל אִידִישֶׁע קינדער. **שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת דף צ.**

שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה

עס זענען פאראן אזעלכע וועלכע פירן זיך צו דאווענען די שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה פון רֹאשׁ הַשָּׁנָה אביסל העכער ווי געוועונטליך [או"ח סי' תקפ"א סע"ט]. א טַעַם דערויף קען מען זאגן לוֹיט ווִי עס ווערט געברענגט פון האריז"ל אז אין די הייליגע טעג קומט אראפ פון הִימֶל פאר יעדן אידן אַ הִתְעוֹרְרוּת אויף תְּשׁוּבָה, און ווער עס שְׁפִּירְט דאס נישט איז אַ סִימָן אַז זיין נְשָׁמָה האט א גרויסן פְּגַם, דאס קען מען מַסְבִּיר זיין לויט ווי דער הייליגער בַּעַל שֵׁם טוֹב זי"ע זאגט, אז אַלֶע הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה קוּמֶען פון דעם קוֹל וואס מען רופט אויס יעדן טאג אין הִימֶל [יִרְמְיָה ג' י"ד] שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים, כָאטְשׁ דער גוף הערט דאס נישט אבער דִי נְשָׁמָה הערט דאס יָא און איז מְעוֹרֵר דעם מענטש צו תְּשׁוּבָה.

לוֹיט דעם קען זיין וויבאלד אין די הייליגע טעג רופט מען אויס אין הִימֶל מִיט א שטארקן כּוֹחַ דעם כָּרוֹז וואס דערפאר דערהערט זיך דאס שטערקער ווי א גאנץ יאר, דערפאר דאווענען מִיר שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אויך צו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ העכער וואס דאס וועט אונז מְעוֹרֵר זיין אִין דִי הייליגע טעג צו תְּשׁוּבָה. **דְּבַר הַמְּלוּכָה ע"ח**

שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה דאווענט מען איינגעבויגן

אין די טעג וואס מען ווערט גֶ'מִשְׁפָּט אין הימל, דאווענט מען מיט מער מוֹרָא פאר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, דערפאר דאווענט מען אויך איינגעבויגן וֵוייל מען האָט מוֹרָא זיך אינגאנצן אויסצוגלייכן צוליב מוֹרָא און פַּחַד פון הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ און זיין מִשְׁפָּט.

טור סי' תקפ"ב

הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ

פארוואס זאגט מען רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וֵוייל דעמאלס איז די צַיְיט וואס הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ טוט מִשְׁפָּטְ'ן די וועלט און הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִשְׁפָּט יעדן לוֹיט זיינע מַעֲשִׂים, דעמאלס ווערט דערקענט פאר יעדן דאס מַלְכוּת פון הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אז ער איז דער קעניג פון דער וועלט און הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ געוועלטיגט אויף אלעם וואס איז דא אויף דער וועלט, און דאס מַלְכוּת שָׁמַיִם ווערט דערהויבן און מְפוּרְסָם אויף די גאנצע וועלט. **לבוש**

וּכְתֹב לְחַיִּים טוֹבִים

וּכְתֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ, דערפאר זאגט מען די זעקס ווערטער ווייל זיי זענען מְרַמֵּז אויף די שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה וואס זענען אַ סְגוּלָה אויף לאַנג צו לעבן. **לבוש סי' תקפ"ב ס"ה**

ווען דער בַּעַל תְּפִלָּה הייבט אָן די הויכע שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה זאגט דער קָהָל נישט מִיט זָכְרֵנוּ לְחַיִּים און מִי כָמוֹךָ, אבער וּכְתֹב און בְּסֵפֶר חַיִּים זאגט קָהָל יָא מִיט. קען זיין וויבאלד מיר האבן שוין געבעטן ביי די ענדע פון די שטילע שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה וּכְתֹ=ב לְחַיִּים טוֹבִים, וואס איז פִיל מער בַּקָּשָׁה פון זָכְרֵנוּ ווִי מען דערמאַנט נישט דאָרט לְחַיִּים טוֹבִים, דערפאר זאגט קָהָל נישט הוֹיךְ צוזאמען מִיט דעם בַּעַל תְּפִלָּה זָכְרֵנוּ, כְּדֵי נישט צו בעטן ווייניגער פון פריער. אבער וּכְתֹ=ב און בְּסֵפֶר חַיִּים זאגט מען יָא צוזאמען מִיט דעם בַּעַל תְּפִלָּה, וֵוייל דאס איז נישט ווייניגער פון וואס מען האט געבעטן ביי די ענדע פון די שטילע שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה.

טַעֲמֵי וּמִנְהָגִים בְּשֵׁם הגה"ק מהר"ש מִבֶּעלְזְא זי"ע

עֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם

דערפאר לייגט מען צו בֵּיי עֹשֶׂה שָׁלוֹם אַ הֵ"א און מען זאגט ע=שֶׂה הַשָּׁלוֹם, וֵוייל מִיט דִי אוֹת הֵ"א באטרעפט דאס וָוארְט דריי הונדערט אֵיין און אכציג, פונקט ווי דער נָאמֶען פון דעם מַלְאָךְ [ספריא"ל] וועלכער פארשרייבט אינעם סֵפֶר הַחַיִּים דִי נעמען פון דִי וועלכע וואס בלייבן לעבן.

לְבוּשׁ סי' תקפ"ב ס"ה

כתיבה וחתימה טובה - ושנת גאולה וישועה

מאחל דוד דוב מייזליש